

[0155]

GLIER

In Gysb. Japicx' Friese vertolking van *Dy trye-in-trijttigste Psalme* (ed. Brouwer-Haantjes-Sipma) lezen we op pag. 203, vs. 2-4: "Mey siel-wille', herts-njue, muwll'e' in tonge, *Glier* taens-rijp Hijmmelsch' lof-luwd fol, Môt de oprjuecht' de Heer' God Lof-psalm' sjonge". Het hier door de dichter gebruikte adjectief *glier* zoeken we in E. Epkema's *Wdb. op Gysb. Japicx* tevergeefs: hij heeft 't in zijn uitgave (1821) van 's dichters *Friesche Rymlerye* eenvoudig gewijzigd in *blier*, terwijl hij in 't tweede deel van die editie op pag. 172 schrijft: „*Blier*", zonder eenige bedenking. Beide U(itgaven) *glier*, misdruk". Hij beschouwt *glier* dus als een drukfout, ofschoon hij 't woord toch wel gekend moet hebben, want het leeft nog in 't Fries in de zin van 'blinkend, doorschijnend, klaar, hel'. [Zie W. Dijkstra, *Fri. Wdb.* I, 461: "*Glier* spek. In *gliere* loft"; en *Frysk Wurdboek* (1956, s. 143)]. We treffen 't woord ook nog aan bij J.C.P. Salverda, *Hiljuwns Uwren*, s. 19: "De *gliere* blicksme fljuecht". Hier heeft 't adjectief de duidelijke zin van *hel*. Ook in 't boven aangehaald vers bij Gysb. Japicx past deze betekenis *helder* zeer goed. Het woord *glier* is een afleiding van 't Ofri. verbum *glia* (= gloeien), dat we o.a. vinden in J. Hoekstra, *De eerste en de tweede Hunsinger Codex*, blz. 53, III, 59, waar gesproken woort van "thet *gliande* riucht", d.i. het ordale van het gloeiende ijzer; en in P. Wierdsma en P. Brantsma, *Oude Fri. Wetten*, IV, 24: „Hweersoma een man bitiget, dat hi nachtes hadde faren mit barnenda brande ende mit *gliander* coele (= kool) toe enis sikeris mannes huse etc.". In 't On. treffen we 't werkw. aan in de vorm *gljá* (= flikkeren). Verwant zijn o.a. On. *glý*, Oe. (Ags.) *gléo*, *glîw* (vreugde), Ohd. *glîmo* (= glimworm), Mhd. *glim* (= vonk), Ned. *glimmen*, Nfri. *glierje* (= blinken, stralen), Ofri. *glisia*, *glisinge* (= schitteren van de ogen), b.v. in *Het Rustringer Regt* (M. de Haan, Hetteema, *Oude Fri. Wetten*, I, p. 115) III, 4: „Ief hit („thet age") is al bileken, ief hit is *glisande*, ieftha hit brit, sa is thi wlitewlemelsa tian skillinga" (d.i. Als het (nl. 't oog) geheel gesloten is, of als het ooglid niet dicht kan, of als het knippert, dan moet deze misvorming van het gelaat geboet worden met tien schellingen); en J. Hoekstra, *De eerste en de tweede Hunsinger Codex* (H2, pag. 77, XI, 78): „Ief tha hit („thet age") is be lezen ief tha hit breit, ief tha hit *glisat*, sa is thi wlitewlemelsa tian scill". Al deze woorden gaan terug op een Germ. basis *glî*. De slot-*r* van *glier* vinden we nog in 't Groningse *gleers* (= glad), waarin de oorspr. Friese *ē* nog bewaard gebleven is. Deze slot-*r* is een rest van 't oud-germ. suffix *-ra* (vgl. Ohd. *waccher*, Ned. *wakker*, Ndd. *wacker*; Got. *baitrs*, Ned. *bitter*; Got. *fagrs* (= schoon, afl. van *fahjan* = vegen). Zie voor verdere verwanten o.a. Jul. Pokorny, *Indogerm. etymol. Wörterbuch*, 5. Lief., S. 432 en A. Johannesson, *Isländ. etymol. Wörterbuch*, S. 378 vlg.

Onder deze verdere verwanten, met andere vocaal, noemen we nog het Mnl. en Mnd. werkw. *glaren*, b.v. bij Kiliaen: "*glaerende* ooghen. Oculi caesij, glauci"; en "*glaer-oogigh*. Cesium siue glaucus oculis". In 't 17e-eeuwse Nederlands b.v. *glaryoogend* (= schitterend) bij G. vander Eemdb, *Sophonisba* (1621), blz. 40, waar gesproken wordt van "Haer schaduw-stappen, en het *glaryoogend*' licht, dat door syn schricklijkheid ontsette dit gezicht". Vgl. in 't

Vlaams nog *glaren, glarien*. In zijn *West-Vlaamsch Idioticon*, blz. 377, zegt L.L. de Bo hiervan o.a. „Wordt gezeid van iets glanzends, waarin verschillende kleuren en tinten spelen, gelijk in de oogen van de katten. Een *glariend* edelgesteente"; en voorts: „*glarioogen*. Met opengespalkte oogen *glariën*, verwilderd kijken". Als voorbeelden geeft hij: „Hij *glarioogt* lijk een kater" en L. Vossius: „Want hij stont en *glary-ooghde* Scheef en scheel, en dweirs, en los". Vgl. nog het Oe. (Ags.) *glær* (= barnsteen).

Uit het bovenstaande is gebleken, dat we *glie*r bij Gysb. Japicx in *psalm* 33 vs. 3 volstrekt niet als een drukfout behoeven te beschouwen. De betekenis *helder*, die 't woord daar heeft, is voortgevloeid uit die van 'gloeiend, glanzend, schitterend'. Bovenstaande aanhaling uit *psalm* 33 kunnen we, kort samengevat, aldus weergeven: „Met innige zielevreugd moet de godvrezende met tong en mond vol lof en dank in helder opklinkende tonen de Heer zijn hymne toezingen".

Chr. Stapelkamp.